

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
“СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ
РОЗВИТКОМ”,

призначені для студентів, які за денною формою навчаються за програмою підготовки магістрів за спеціальністю 8.073 «Менеджмент»

Дніпро НМетАУ
2016

Робоча програма та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком», призначені для студентів,

які за денною формою навчаються за програмою підготовки магістрів за спеціальністю 8.073 «Менеджмент» / Укл.: О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 24 с.

Укладач:

О.О. Завгородня, д.е.н., доц.

Затверджено на засіданні кафедри
політичної економії

Протокол №2 від 6 вересня 2016 р.

Відповідальний за випуск В.М. Тарасевич, д.е.н., проф.

Рецензенти: К.Ф. Ковальчук, д.е.н., проф. (НМетАУ)

© НМетАУ,
Завгородня О.О., 2016

ЗМІСТ

1. Робоча навчальна програма дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком»	4
2. Рекомендована тематика рефератів з дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком»	16
3. Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком».....	18
4. Плани практичних занять з дисципліни «Стратегічне управління інноваційним розвитком».....	27
5. Приклади тестових завдань	28

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стратегічне управління інноваційним розвитком

Спеціальність 8.073 Менеджмент (ІД01)

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		3	4
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	150	60	90
Аудиторні заняття, з них:	64	24	40
Лекції	40	16	24
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	24	8	16
Семінарські заняття	0	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	86	36	50
підготовці до аудиторних занять	32	12	20
підготовці до модульного контролю	15	6	9
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	39	18	21
Заходи семестрового контролю			екзамен

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна "Стратегічне управління інноваційним розвитком" є нормативною і входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Мета – формування знань та вмінь щодо формування та реалізації стратегій інноваційного розвитку економічних систем, оволодіння методичними підходами щодо розробки, аналізу обґрунтування ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах в умовах невизначеності, ризику та конфлікту.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- понятійно-категоріальний апарат дисципліни;
- зміст, ознаки та особливості інноваційного розвитку, роль інновацій в розвитку економічних систем та підвищенні їх конкурентоспроможності;
- сучасні організаційні форми здійснення інноваційної діяльності, її

основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників;

– методичні положення та інструментарій оцінювання рівнів інноваційного розвитку економічних суб'єктів;

– основи теорії інноваційної діяльності організації (підприємства);

– характер впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на процес прийняття та реалізації управлінських рішень щодо інноваційної діяльності;

– призначення, принципи та алгоритм розробки стратегії інноваційного розвитку організації (підприємства);

– типи стратегії інноваційного розвитку та передумови їх реалізації;

– засади управління ресурсним забезпеченням інноваційно-інвестиційних проектів та методичні засади оцінювання результативності інвестування;

уміти:

– враховуючи стан економічного розвитку і специфіку діяльності суб'єкта господарювання, обґрунтовано оцінювати і вибирати найефективніші напрямки інноваційного розвитку, прийнятні з погляду зовнішніх і внутрішніх умов;

– генерувати та проводити попередній відбір комерційно привабливих інноваційних рішень з використанням методів генерації ідей;

– розробляти проект стратегії інноваційного розвитку організації (підприємства) та обґрунтовувати найбільш ефективний варіант її реалізації;

– обирати та застосовувати маркетингові інструменти, найбільш адекватні певному інноваційному процесу;

– виконувати аналіз і оцінку структури інвестицій при прийнятті рішень щодо фінансування проектів інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;

– ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту;

– формувати інформаційну базу для управління інноваційним розвитком.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок на практичних заняттях, при виконанні тестових, модульних контрольних та екзаменаційних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти завдань для тестових, модульних контрольних та екзаменаційних робіт.

Зв'язок з іншими дисциплінами – вивчення дисципліни базується на знаннях мікроекономіки, економіки підприємства, маркетингу, менеджменту

та інших професійно-орієнтованих дисциплін.

Набуті знання і вміння використовуються при написанні магістерських робіт, у подальшій практичній та професійній діяльності.

Структура дисципліни

Модуль Б	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістов ого модуля	Захід модульного контролю
1	Теоретичні засади управління інноваційним розвитком		
	<u>Лекції</u>		
	1. Тема 1. Зміст, ознаки та складові інноваційного розвитку.	4	
	2. Тема 2. Чинники та методика оцінювання рівня інноваційного розвитку економічної системи.	4	
	3. Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	2	
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Тема 1. Зміст, ознаки та складові інноваційного розвитку.	2	
	2. Тема 2. Чинники та методика оцінювання рівня інноваційного розвитку економічної системи.	2	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Тема 2. Чинники та методика оцінювання рівня інноваційного розвитку економічної системи.	3	
2. Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	3		
Підготовка до аудиторних занять	7		
Підготовка до модульного контролю	3		
Усього:	30		

Макросередовище формування стратегій інноваційного розвитку		
2	<u>Лекції</u>	
	1. Тема 4. Національні інноваційні системи.	4
	2. Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.	2
	<u>Практичні роботи</u>	
	1. Тема 4. Національні інноваційні системи.	2
	2. Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.	2
	<u>Самостійна робота</u>	
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>	
	1. Тема 4. Національні інноваційні системи	9
	2. Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.	3
	Підготовка до аудиторних занять	5
	Підготовка до модульного контролю	3
Усього:	30	

Розробка стратегії інноваційного розвитку підприємства		
3	<u>Лекції</u>	
	1. Тема 6. Інноваційна політика підприємства.	2
	2. Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.	2
	3. Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства.	4
	<u>Практичні роботи</u>	
	1. Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.	4
	2. Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства.	2
	<u>Самостійна робота</u>	
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>	
	1. Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.	3
	2. Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства.	3
Підготовка до аудиторних занять	7	
Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30

Управління інноваційним проектом		
<u>Лекції</u>		
	1. Тема 9. Розроблення інноваційних ідей інновацій та їх аналіз.	2
	2. Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.	4
	3. Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту	2
<u>Практичні роботи</u>		
	1. Тема 9. Розроблення інноваційних ідей інновацій та їх аналіз.	2
	2. Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок	2
4	3. Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту	2
<u>Самостійна робота</u>		
<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.	3
	2. Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту	3
	Підготовка до аудиторних занять	7
	Підготовка та складання екзамену	3
	Усього:	30

	Управління ресурсним та інформаційним забезпеченням інноваційного розвитку		
5	<u>Лекції</u>		
	1. Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства.	2	
	2. Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.	4	
	3. Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	2	
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.	2	
	2. Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	2	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.	3	
2. Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	6		
Підготовка до аудиторних занять	6		
Підготовка та складання екзамену	3		
	Усього:	30	Екзамен

Зміст дисципліни
Лекційний курс (40 годин)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Тема 1. Зміст, ознаки та складові інноваційного розвитку. Сутність, зміст та класифікація інновацій. Позитивний суспільний ефект та функції інновацій. Поняття «інноваційна діяльність», «інноваційний процес», «інноваційний розвиток». Цілі та критерії інноваційного розвитку. Концепція життєвого циклу інновацій. Особливості та еволюція моделей інноваційного процесу. Стадії та результати інноваційного процесу. Інноваційний проект. Інноваційний продукт. Інноваційна продукція.	4

2	<p>Тема 2. Чинники та методика оцінювання рівня інноваційного розвитку економічної системи.</p> <p>Управління інноваційним розвитком як імператив сучасного менеджменту. Задачі оцінки інноваційного розвитку підприємства.</p> <p>Міжнародне рейтингування країн світу за рівнем інноваційного розвитку.</p> <p>Інноваційний чинник конкурентоспроможності національних економік.</p> <p>Макроекономічні показники рівня інноваційного розвитку національної економіки. Мікроекономічні показники та методи вимірювання рівня інноваційного розвитку підприємства. Передумови та фактори інноваційного розвитку (законодавчі, організаційно-управлінські, фінансово-кредитні, техніко-технологічні, соціальні, соціально-психологічні, екологічні, гуманітарні, інформаційні).</p>	4
3	<p>Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.</p> <p>Сфери, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Експлеренти, патенти, комутанти і віаленти як специфічні суб'єкти інноваційної діяльності. Венчурне підприємство та його форми. Інноваційне підприємство та його особливості. Становлення та розвиток моделі відкритих інновацій. Науково-технічна кооперація в інноваційних процесах. Організаційні форми науково-технічної кооперації: галузеві міжфірмові дослідницькі інститути, науково-технічні альянси, консорціуми, спільні підприємства.</p>	2
4	<p>Тема 4. Національні інноваційні системи.</p> <p>Поняття «національна інноваційна система». Загальні методичні принципи концепції національної інноваційної системи (НІС). Основні методичні підходи до визначення сутності поняття НІС. Склад, структура, принципи побудови та показники функціонування НІС. Ефективність НІС. Особливості національної інноваційної системи в Україні та перспективні напрями її розбудови</p>	4
5	<p>Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.</p> <p>Зміст, цілі, принципи та інструменти державної науково-технічної та інноваційної політики. Особливості реалізації інноваційної політики у коротко- та довгостроковому періоді. Технологічні та інноваційні пріоритети розвитку національної економіки як орієнтири інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. Регламентація та створення сприятливого інституційно-правового середовища інноваційної діяльності. Шляхи державного регулювання та форми фінансово-кредитної підтримки інноваційного підприємництва. Макроекономічні ризики інноваційної діяльності та засоби їх мінімізації.</p>	2

6	<p>Тема 6. Інноваційна політика підприємства.</p> <p>Інноваційна політика підприємства, її завдання та принципи. Інноваційна стратегія та тактика. Управління інноваційним розвитком підприємств: основні поняття, принципи, методи та функції. Алгоритм, структура та етапи розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком. Особливості організаційно-економічного механізму фірм, що реалізують глобальну стратегію інноваційного розвитку. Централізація та децентралізація управлінських рішень щодо інноваційного розвитку підприємства.</p>	2
7	<p>Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.</p> <p>Напрямки інноваційного розвитку: поняття, класифікація та порівняльна характеристика. Вибір напрямків інноваційного розвитку. Критерії і методичні основи вибору напрямків інноваційного розвитку підприємств. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища та інноваційного потенціалу організації.</p>	2
8	<p>Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства.</p> <p>Основні напрями розвитку ринкових можливостей підприємства (глибоке впровадження на ринок; розширення меж кордонів ринку, розробка і реалізація нового товару, диверсифікація виробництва і збуту). Завдання щодо розроблення інноваційної стратегії. Типи ринкових стратегій функціонування та розвитку економічного суб'єкта: стабілізаційні (збереження досягнутого рівня виробництва, частки ринку і т. ін.) і розвиваючі (розширення виробництва, частки ринку, збільшення прибутку і т. ін.). Вибір варіантів розвитку ринкових можливостей. Особливості інноваційної поведінки великих, середніх та малих фірм.</p>	4
9	<p>Тема 9. Розроблення інноваційних ідей інновацій та їх аналіз.</p> <p>Джерела виявлення ідей щодо інновацій. Краудсорсинг. Методи генерації інноваційних ідей та їх порівняльна характеристика. Сутність та різновиди експертних методів прийняття інноваційних рішень. Особливості застосування методів «мозкового штурму» та морфологічних карт при генерації інноваційних ідей. Інноваційне лідерство. Критерії оцінки добору інновацій.</p>	2
10	<p>Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.</p> <p>Інноваційна ініціатива. Поняття та основні завдання маркетингу інновацій. Інноваційний і життєвий цикли продуктової інновації.</p> <p>Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього. Позиціонування інноваційних товарів на ринку. Класифікація незадоволених потреб споживачів та товаровиробника з їх волевиявлення. Рівні споживацької готовності споживачів та їх характеристика. Дифузія інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку.</p>	4

	Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту	
11	Принципи оцінювання та показники ефективності інноваційної діяльності. Види ефектів від реалізації інновацій. Техніко-економічне обґрунтування інноваційних проектів. Основні комплексні показники інвестиційної ефективності інноваційних рішень. Особливості оцінки економічної ефективності процесових та продуктових інновацій.	2
	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства.	
12	Поняття інноваційного потенціалу та його структура. SWOT-аналіз, інтегральне та часткове оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. Концептуальна схема управління інноваційним потенціалом.	2
	Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.	
13	Взаємозв'язок інновацій та інвестицій. Джерела та механізми фінансування інноваційних проектів. Формування та оптимізація інвестиційних ресурсів. Переваги та недоліки методів інвестування (самофінансування, кредитування, акціонування, лізинг, селенг, форфейтинг тощо). Місце і роль венчурного капіталу в інноваційному процесі.	4
	Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	
14	Поняття ризику та основні причини невизначеності і спричиненого нею ризику. Види ризиків: ризики помилкового вибору інноваційних проектів, ризик незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування, ризик невиконання господарських договорів, маркетингові ризики поточного постачання і збуту, ризик, пов'язані з забезпеченням прав власності. Цілі та методи управління ризиками в інноваційній діяльності.	2

Практичні заняття (24 години)

№ п.п	Тема та її зміст
1.	Тема 1. Зміст, ознаки та складові інноваційного розвитку.
2.	Тема 2. Оцінювання рівня інноваційного розвитку економічних систем та чинники його фо
3.	Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.
4.	Тема 4. Національні інноваційні системи
5.	Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.
6.	Тема 6. Інноваційна політика підприємства.
7.	Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.

8.	Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємств
9.	Тема 9. Розроблення інноваційних ідей та їх аналіз.
10.	Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.
11.	Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту
12.	Тема 12. Інноваційний потенціал підприємства.
13.	Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
14.	Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Тема 2. Оцінювання рівня інноваційного розвитку економічних систем та чинники його формування. Задачі оцінки інноваційного розвитку підприємства. Функції управління інноваційним розвитком на мікрорівні [2, 5-6, 8]	3
2	Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку. Організаційні форми функціонування інноваційних підприємств: бізнес-інкубатори, інноваційні центри, технополіси, технопарки, центри трансферу технологій [6, 14].	6
3	Тема 4. Національні інноваційні системи Типи НІС [14, 26]. Основні вимоги до формування ефективного механізму функціонування інфраструктури ринку інновацій. Складники та основні функції інноваційної інфраструктури [1,3, 5, 6, 10, 14].	9
4	Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств. Інформаційна база для управління інноваційним розвитком підприємств. Використання методу SWOT – аналізу з зіставленням ринкових можливостей і загроз (зовнішнє середовище) із сильними і слабкими сторонами діяльності конкретного суб'єкта господарювання (внутрішнє середовище). [5, 9, 10].	3
5	Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства. Особливості інноваційної поведінки великих, середніх та малих фірм [8, 16, 18, 21].	6

	Тема 9. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.	
6	Внутрішні та зовнішні фактори мотивації потенційного споживача інноваційних благ. Пробний маркетинг. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій [3, 8, 13, 16].	6
7	Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Система фінансування інноваційної діяльності на рівні держави. Державна експертиза інноваційно-інвестиційних проектів [14, 19].	6
8	Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними. Методи оцінки ризиків в інноваційній діяльності: метод експертних оцінок, метод використання аналогів, метод статистичної оцінки, аналітичні методи оцінки проектних ризиків[2-3, 6.10].	6

**Розподіл самостійної роботи студентів з дисципліни
“Інноваційний розвиток підприємства та інтелектуальна власність”**

Заочна форма навчання – 126 год.

1. Виконання домашніх індивідуальних завдань та їх захист – 24 год.
2. Підготовка до складання екзамену - 15 год.
3. Самостійне вивчення розділів програми, що не викладаються у лекціях – 87 год.

Рекомендована література

Основна

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія [Текст]/ Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – Київ: КНЕУ, 2003. – 394 с.
1. Економіка та організація інноваційної діяльності: Підручник (третє видання)/ За заг.ред. проф. Волчкова О.І., проф. Денисенка М.П. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 662 с.
1. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – К. : Академія, 2011. – 400 с.
1. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку. Монографія[Текст]/ В.В. Зянько. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 397 с.
1. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств [Текст] / С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. – Суми:

Університетська книга, 2010. – 210 с.

1. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник / За ред. П.П. Микитюка. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.
1. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник [Текст] / Н.В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.
1. Менеджмент та маркетинг інновацій: Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф.С.М. Ілляшенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 616 с.
1. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку підприємств: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ «ДД Папірус», 2012. – 458 с.
1. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент: Підручник [Текст] / Т.О. Скрипко. - К.: Знання, 2011. - 423 с.
1. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: Підручник [Текст] / Л.І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.

Допоміжна

1. Андропова О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності: Монографія / О. Ф. Андропова, А. В. Череп. – К.: Кондор, 2007. – 356 с.
1. Гаман М.В. Управління інноваціям: Україна та зарубіжний досвід: Монографія / М. В. Гаман. – К.: Вікторія, 2011. – 312 с.
1. Завгородня О.О. Інноваційна динаміка національної економіки: монографія / О.О. Завгородня. – Дніпропетровськ: Пороги, 2014. – 408 с.
1. Інвестиційно-інноваційні чинники формування розвитку й управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства: Монографія / Д.В. Солоха, В.В. Морева, С.О. Чирков, В.Я Козлова, О.В. Белякова–Донецьк: СПД Дмитренко Л.Р., 2010. – 400 с.
1. Ілляшенко С. М. Інновації і маркетинг – рушійні сили економічного розвитку: монографія / С. М. Ілляшенко. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. – 536 с.
1. Кристенсен К.М. Дилемма інноватора: Как из-за новых технологий погибают сильные компании: Пер. с англ [Текст] / К. М. Кристенсен. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 239 с.

1. Мур Д. А. Внутри торнадо. Стратегии развития, успеха и выживания на гиперрастущих рынках / Джеффри А. Мур, пер. с англ. А. Ширикова. – СПб.: Бест Бизнес Букс, 2010. – 290 с.
1. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: Монографія [Текст] / С.В. Онишко. – Ірпінь: НАДПСУ, 2004.– 434 с.
1. Осецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії та практики [Текст] / В.Л. Осецький. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 413 с.
1. Риддерстрале Й. Караоке-капіталізм. Менеджмент для людства "Інновації Ink" [Текст] / Й. Риддерстрале, К. Нордстрем. – СПб: Изд-во "Стокгольмська школа економіки в Санкт-Петербурзі", 2004. – 188 с.
1. Роджерс Е. М. Дифузія інновацій: Пер. з англ. В. Старка. [Текст] / Е. М. Роджерс. – К.: Вид. дім "Києво-Мгілянська академія", 2009. – 591 с.
1. Санто Б. Інновація як средство економічного розвитку [Текст]/ Б. Санто. – М.: Прогресс, 1990. – 296 с.
1. Федулова Л.І. Економіка знань: підручник [Текст] / Л.І. Федулова. – К.: Інститут екон. та прогноз. НАН України, 2009. – 600 с.
1. Хамел Г. Конкуруючи за майбутнє [Текст] / Г. Хамел, К. Прахалад. – М.: Олімпік-Бізнес, 2002. – 392 с.
1. Хватова Т. Ю. Національні інноваційні системи зарубіжних країн: цілі і стратегії розвитку [Текст]/ Т. Ю. Хватова.– СПб.: Изд-во Політехн. ун-та, 2009. – 298 с.
1. Chesbrough H. Open Innovation: Researching a New Paradigm [Text] / H. Chesbrough, W. Van Haverbeke, J. West. – Oxford University Press, 2006. – 472 p.
1. Drucker P. F. Innovation and entrepreneurship: practice and principles [Text] / P.F. Drucker. – New York: HarperCollins Publishers, 2002. – 240 p.
1. Hippel von E. Democratizing of innovation [Text] / E. von Hippel. – Cambridge, London: The MIT Press, 2005. – 204 p.
1. The Global Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org>
1. World Economic Forum. Global Information Technology Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016>

**3. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА
РЕФЕРАТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
“СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ”**

- 1.Інновації та їх роль в розвитку людської цивілізації.
- 2.Інноваційна діяльність в Україні: стан, проблеми, перспективи.
- 3.Причини та наслідки глобалізації інноваційних процесів.
- 4.Зміст, етапи та результати інноваційного процесу.
- 5.Життєвий цикл інновацій.
- 6.Еволюція моделей інноваційного процесу.
- 7.Інноваційний чинник конкурентоспроможності національних економік.
- 8.Макроекономічні показники рівня інноваційного розвитку національної економіки.
- 9.Мікроекономічні показники та методи оцінювання рівня інноваційного розвитку підприємства.
- 10.Національна інноваційна система.
- 11.Технологічні та інноваційні пріоритети розвитку національної економіки України.
- 12.Роль держави в регулюванні національної інноваційної системи.
- 13.Особливості національної інноваційної системи в Україні та перспективні напрями її розбудови.
- 14.Інноваційне підприємництво та його особливості.
- 15.Стимули та антистимули інноваційної діяльності.
- 16.Зміст, цілі, принципи та інструменти державної інноваційної політики.
- 17.Бюджетно-податкові важелі стимулювання інноваційної діяльності: світовий досвід та реалії України.
- 18.Інноваційна інфраструктура.
- 19.Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком.
- 20.Чинники інноваційного розвитку підприємства.
- 21.Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком.
- 22.SWOT – аналіз інноваційної ситуації організації.
- 23.Інноваційний потенціал підприємства, його аналіз та оцінка.
- 24.Сутність і класифікація напрямків інноваційного розвитку підприємств.

25. Критерії та методичні основи вибору напрямків інноваційного розвитку підприємств.
26. Алгоритм, структура та етапи розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства.
27. Типологія інноваційних стратегій підприємства.
28. Техніко-економічне обґрунтування інноваційного проекту.
29. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності.
30. Послідовність дій з формування та оптимізації складу інвестицій для фінансування інновацій.
31. Оптимальність структури джерел інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій та інвестора.
32. Взаємодія маркетингу та інноваційної діяльності.
33. Стратегічний маркетинг інновацій.
34. Джерела та методи генерації ідей щодо інновацій.
35. Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації.
36. Планування й організація створення нового товару.
37. Створення та стимулювання попиту на товарні інновації.
38. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку.
39. Дифузія інновацій.
40. Ризики в інноваційній діяльності.
41. Макроекономічні ризики інноваційної діяльності та засоби їх мінімізації.
42. Методи оцінювання ризиків інноваційної діяльності.
43. Цілі та методи управління ризиками в інноваційній діяльності.
44. Інноваційна культура організації та напрями її підвищення.
45. Венчурний капітал, його місце і роль в інноваційному процесі.
46. Особливості управлінських рішень щодо реалізації венчурних проектів.
47. Вплив інновацій на конкурентоспроможність підприємства та його ринкову вартість.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ»

1. Сутність, зміст та класифікація інновацій.
2. Позитивний суспільний ефект та функції інновацій.
3. Інноваційна діяльність та її особливості.
4. Життєвий цикл інновацій.
5. Еволюція моделей інноваційного процесу.
6. Стадії та результати лінійного інноваційного процесу.
7. Дифузія інновацій
8. Ознаки, цілі та критерії інноваційного розвитку.
9. Макроекономічні показники рівня інноваційного розвитку національної економіки.
10. Мікроекономічні показники та методи вимірювання рівня інноваційного розвитку підприємства.
11. Передумови та фактори інноваційного розвитку підприємства.
12. Сфери, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності.
13. Інноваційне підприємство та його особливості.
14. Організаційні форми функціонування інноваційних підприємств.
15. Склад, структура, принципи побудови та показники функціонування національної інноваційної системи (НІС).
16. Зміст, цілі, принципи та інструменти державної інноваційної політики.
17. Форми фінансово-кредитної підтримки інноваційної діяльності.
18. Складники та функції інноваційної інфраструктури.
19. Принципи, методи та функції управління інноваційним розвитком підприємства.
20. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком.
21. Особливості організаційно-економічного механізму фірм, що реалізують глобальну стратегію інноваційного розвитку.
22. Структура та алгоритм розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства.
23. Види стратегій інноваційного розвитку підприємства.
24. Вибір напрямів інноваційного розвитку підприємства.
25. Інноваційний потенціал підприємства, його структура та оцінювання.

26. Джерела та методи генерації ідей щодо інновацій.
27. Критерії оцінки відбору інноваційних ідей.
28. Поняття та основні завдання маркетингу інновацій.
29. Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації.
30. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього.
31. Створення та стимулювання попиту на товарні інновації.
32. Основні показники інвестиційної ефективності інноваційних рішень.
33. Завдання, джерела та механізми системи фінансування інноваційної діяльності.
34. Формування та оптимізація інвестиційних ресурсів.
35. Інноваційні ризики, їх причини, джерела та методи оцінки.
36. Цілі та методи управління ризиками в інноваційній діяльності.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ»

№ п.п	Тема та її зміст
1.	<p>Тема 1. Зміст, ознаки та складові інноваційного розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, зміст та класифікація інновацій. 2. Позитивний суспільний ефект та функції інновацій. 3. Зміст, ознаки та критерії інноваційного розвитку. 4. Еволюція моделей інноваційного процесу.
2.	<p>Тема 2. Оцінювання рівня інноваційного розвитку економічних систем та чинники його розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі та критерії інноваційного розвитку. Ефекти інноваційної діяльності. 2. Інноваційний чинник конкурентоспроможності національних економік. 3. Макроекономічні показники рівня інноваційного розвитку національної економіки. 4. Мікроекономічні показники та методи вимірювання рівня інноваційного розвитку підприємств.
3.	<p>Тема 4. Національні інноваційні системи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SWOT-аналіз НІС України 2. Пріоритети та напрями розвитку НІС України.
4.	<p>Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, цілі, принципи та інструменти державної науково-технічної та інноваційної політики. 2. Форми фінансово-кредитної підтримки інноваційного підприємництва. 3. Макроекономічні ризики інноваційної діяльності та засоби їх мінімізації. 4. Пріоритети науково-технічного та інноваційного розвитку національної економіки України.
5.	<p>Тема 7. Управління вибором напрямків інноваційного розвитку підприємств.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, етапи та принципова схема вибору напрямків інноваційного розвитку. 2. Особливості управління вибором напрямків інноваційного розвитку. 3. Модель вибору напрямків інноваційного розвитку.

6.	<p>Тема 8. Стратегії інноваційного розвитку та бізнес-моделі інноваційної поведінки підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями розвитку ринкових можливостей підприємства 2. Типи ринкових стратегій функціонування та розвитку економічного суб'єкта 3. Альтернативний вибір варіантів розвитку ринкових можливостей. 4. Особливості інноваційних стратегій великих, середніх та малих фірм.
7.	<p>Тема 9. Розроблення інноваційних ідей та їх аналіз.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела та методи генерації інноваційних ідей. 2. Генерація інноваційних ідей методом «мозкового штурму». 3. Організація та аналіз результатів експертного опитування.
8.	<p>Тема 10. Маркетинговий підхід до розроблення і виведення інновацій на ринок.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації. 2. Дифузія інновацій 3. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій.
9.	<p>Тема 11. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного проекту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніко-економічне обґрунтування інноваційно-інвестиційного проекту (аналіз конкретних показників)
10.	<p>Тема 13. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела та механізми фінансування інноваційно-інвестиційних проектів. 2. Послідовність дій з формування та оптимізації складу інвестицій для фінансування інноваційного розвитку підприємства 3. Оптимальність структури джерел інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій та інвестора
11.	<p>Тема 14. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційні ризики: поняття, причини та види. 2. Методи оцінювання ризиковості інноваційного проекту. 3. Цілі та методи управління ризиками в інноваційній діяльності.

6. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Джерелами інноваційних ідей можуть бути:

- 1) результати ситуаційного й імітаційного моделювання поведінки споживачів;
- 2) результати маркетингових ринкових досліджень;
- 3) результати аналізу діяльності конкурентів;
- 4) усі відповіді правильні.

2. Стрижнем сучасних теорій управління конкурентоспроможністю на рівні окремого підприємства є:

- 1) маркетингова стратегія;
- 2) інноваційно-інвестиційна стратегія;
- 3) бюджетування;
- 4) стратегія мінімізації ризиків.

3. Заповніть пропущені дані. Згідно із законодавством України, інноваційним підприємством визнається підприємство (об'єднання підприємств) будь-якої форми власності, якщо більше ніж _____ обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період є інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція:

- 1) 50%;

- 2)60%
- 3)70%;
- 4)75%;
- 5)90%.

4. Бізнес-інкубатор- це:

- 1)локальний науково-технічний комплекс, що включає наукові установи, підприємства, інформаційно-виставочні комплекси, служби сервісу;
- 2)структура з підтримки малого інноваційного бізнесу для прискореної реалізації ними інноваційних проектів;
- 3)конгломерат розміщених на одній території дослідницьких установ та фірм, зацікавлених у швидкій комерціалізації нових ідей;
- 4)локальний науково-технічний комплекс, який орієнтований на розвиток інформаційних технологій та формування відповідного кадрового забезпечення.

5. Побудовадеревацілей передбачає:

- 1)ієрархізацію цілей за значущістю і послідовністю їх досягнення;
- 2)взаємопогодження цілей та ресурсних можливостей фірми;
- 3)використання методу "витрати – випуск";
- 4)пошук альтернативних відповідей на питання: "що відбуватиметься, якщо зовнішні умови складатимуться так ..."

6. Стратегія поведінки малої фірми, що випускає копії та підробки продукту під оригінальним, запатентованим брендом(торговою маркою) великої фірми, отримала умовну назву:

- 1)"хамелеон";
- 2)"помилковий гриб";
- 3) франчайзинг;
- 4) " жалка бджола".

7. Прикладом довгострокової цілі розвитку підприємства є:

- 1)поточний прибуток на рівні 10% відсотків;
- 2)забезпечення лідерства з показників якості;
- 3)прискорення швидкості обороті готівки;
- 4)забезпечення окупності витрат.

8. Основою інноваційно-орієнтованої ринкової поведінки усіх середніх фірм є стратегія:

- 1)нішера;
- 2)мінімізації витрат;
- 3)оптимізації обсягів виробництва;
- 4)"гонитва за лідером".

9. В якій із клітин ситуаційної матриці, що відображає варіанти стратегії росту середньої фірми, повинна бути "розміщена 'стратегія' лідерства в ніші":

Темпи росту фірми	Темпи збільшення ніші	
	Помірні	Прискорені
Помірні	I	III
Прискорені	II	IV

- 1) I; б) II; в) III; г) IV.

10. В якій із клітин таблиці повинна бути "розміщена" поведінкова стратегія диверсифікації продукції:

Товар	Ринок	
	Старий	Новий
Старий	I	III
Новий	II	IV

- 1) I; б) II; в) III; г) IV.

11. Зіставлення ринкових можливостей і загроз із сильними і слабкими сторонами діяльності підприємства використовується:

- 1) GAP – аналізі;
- 2) STP – аналізі;
- 3) моделі ADL/CL;
- 4) SWOT – аналізі;
- 5) матриці BCG.

12. Яка з моделей визначення стратегії розвитку фірми передбачає попередній розподіл усіх її структурних підрозділів на "зірок", "дійних корів", "проблемні питання" та "важкі дітей":

- 1) теорія підприємницьких екосистем;
- 2) модель ADL/LC;
- 3) теорія інтелектуального лідерства;
- 4) матриця BCG.

13. Яка з моделей та теорій визначення стратегії розвитку фірми виходить із того, що важливо не відволікатися на реструктуризацію й перебудову, а створювати ринки майбутньої домінувати на них:

- 1) теорія технологічного розриву;
- 2) модель ADL/LC;
- 3) теорія інтелектуального лідерства;
- 4) модель співконкуренції (співробітництво + конкуренція).

14. Захисний інноваційний розвиток підприємства передбачає:

- 1) імітацію інноваційних перетворень;
- 2) використання результатів успішних дій підприємств-лідерів ринку;
- 3) стрімке подолання технологічних розривів з метою збереження лідерства на ринку;
- 4) безперервне впровадження інновацій у виробничий та управлінський процес.

15. Наступальний інноваційний розвиток підприємства передбачає:

- 1) імітацію інноваційних перетворень;
- 2) використання результатів успішних дій підприємств-лідерів ринку;
- 3) стрімке подолання технологічних розривів з метою збереження лідерства на ринку;
- 4) безперервне впровадження інновацій у виробничий та управлінський процес.

16. Оберіть вірну характеристику фірм-пацієнтів:

1) це фірми, що спеціалізуються на створенні нових чи радикально змінених старих сегментів ринку;

2) це фірми, створюють інновації для потреб вузького сегмента ринку, надаючи товару унікальних (ексклюзивних) властивостей;

3) це фірми, орієнтовані на інновації, що здешевлюють виготовлення продукції, водночас забезпечуючи їй рівень якості, якого вимагає основна маса споживачів;

4) це фірми, що використовують інновації, створені іншими, збагачуючи їх індивідуальними характеристиками, пристосовуючись до невеличких за обсягами потреб конкретного клієнта.

17. Життєвий цикл інноваційного проекту описується як:

1) період між вкладанням коштів у виробництво та реалізацією товару;

2) період від моменту отримання позики до моменту її погашення;

3) плановий показник, який встановлюють на початку реалізації інвестиційного проекту;

4) проміжок часу від моменту народження ідеї до закінчення її експлуатації.

18. Показником, найбільш поширеним в світовій практиці для оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проектів, є:

1) індекс прибутковості;

2) балансова норма рентабельності;

3) внутрішня норма рентабельності;

4) чиста теперішня вартість.

19. Який метод оцінювання інноваційних ризиків застосовується в тих випадках коли підприємство має звичайний об'єм аналітично-статистичної інформації:

1) ймовірно-статистичний метод;

2) метод зон ризику;

3) метод експертних оцінок;

4) аналітичний метод.

20. Якщо завод, що випускає важкі трактори середньої якості, здійснює спробу завдяки застосуванню більш продуктивних та ресурсоощадливих технологій знизити ціни та зацікавити своєю продукцією споживачів, орієнтованих на трактори конкурента, то він реалізує стратегію:

1) розширення;

2) глибокого проникнення;

3) розроблення товару;

4) диверсифікації.

Навчальне видання

Завгородня Олена Олександрівна

Робоча програма та методичні вказівки
до вивчення дисципліни
«Стратегічне управління інноваційним розвитком»,
призначені для студентів, які заочно навчаються за програмою підготовки
магістрів за спеціальністю 8.073 «Менеджмент»

Тем. план 2016, поз. _____

Підписано до друку _____. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 1,76. Умов. друк. арк. 1,71. Тираж 50 пр. Замовлення № ____.

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ